

ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞBİRLİĞİ

İbrahim ERTÜRK*

I. GİRİŞ

Kalkınmanın yolu sanayileşmeden geçtiğine göre, sanayileşmenin birinci yolu kendi teknolojimize sahip olmak ya da yeni teknolojiler üretmek, (ancak büyük bir hızla gelişmekte olan teknolojilerin tamamını kendimizin üretmesi söz konusu olamaz) ikinci yolu modern teknolojileri transfer etmektir.

Teknoloji transfer edilirken, teknik ve ekonomik şartlar çok iyi irdelenmeli, irdeleme yapılırken ülke çıkarları göz ardı edilmemelidir (1).

Bugün bilimsel çalışmaların sonuçları, kısa süre içinde üretim sistemlerine yansımakta, devlet ve sanayi kuruluşları uygulamaya dönük sorunları çözmek için üniversite ve araştırma kurumlarının yardımlarını istemekte ve yapılan araştırma sonuçlarını kullanmaktadır. Bu yaklaşımın sonucu olarak bilimsel çalışmalar daha çok önem kazanmakta. Bu nedenle de bilimsel çalışmaların merkezi olan Üniversitelerimiz ile kalkınmanın temelini oluşturan sanayi kuruluşlarımız koordineli bir şekilde çalışmalıdır (2).

II. TEKNOLOJİ ÜRETİMİ

Mevcut teknoloji kaynaklarımızın; korunmasını, planlı ve sistemli bir şekilde geliştirilmesini, başta üniversitelerimiz olmak üzere (ARGE) araştırma geliştirme merkezlerimiz üstlenmelidir.

(*) G.Ü. Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi, Öğretim Görevlisi.

Bütün üniversitelerimizin temel işlevleri; öğretim eğitim ve AR-GE olarak üç grupta toplanır. Araştırma Geliştirmenin ana ürünü, ya bilgi birikimine katkı ya da yeni teknolojinin geliştirilmesi şeklinde olur. Bilgi birikimi ise belirli düzeyden sonra teknoloji üretimini sağlar. Teknoloji üretimi için yetişmiş insan gücüne, bilgi birikimine ve parasal kaynaklara ihtiyaç vardır.

III. TEKNOLOJİ TRANSFERİ

Hızlı kalkınmayı, hızlı sanayileşmeyi kendine hedef olarak alan ülkemiz, henüz dış ülkelere teknoloji ithal edecek seviyeye gelmemiştir. Döviz ödeyerek dışardan teknoloji transfer etmektedir. Dışarıya devamlı olarak bağımlılık bizim gibi kalkınma sürecine girmiş ülkeler için uygun bir çözüm yolu değildir. Bu nedenle teknoloji transferi yapılırken teknik ve ekonomik koşullar çok iyi irdelenmeli ve ülke çıkarları dikkate alınarak yapılmalıdır (3).

Genel olarak teknoloji transferi sırasında; kuralları ve sınırlamaları gelişmiş satıcı durumdaki ülkeler belirlemektedir. Oysa ülke çıkarları açısından transfer edilecek teknolojinin; yeni olması, ekonomik kapasitede planlanması, mümkün olduğunca yerli hammadde- lere yönelik prosesleri içermesi gerekir. Teknoloji transferi yapılırken, teknik ve ekonomik yönden kritiğini yapacak olan kamu ya da özel kuruluşların yetişmiş insan gücü ile takviye edilmesi, gerektiğinde bilgilerine başvurulacak uzman kadrolarla irtibat halinde olmaları gerekmektedir. Ayrıca birbirine çok yakın ya da aynı prosesleri içeren teknolojilerin ayrı ayrı kuruluşlarca transferine izin verilmemelidir.

IV. İŞBİRLİĞİ

Bugün bütün sanayileşmiş ülkelerin gelişmelerinde üniversitelerin büyük katkıları olmuştur. Bizim de teknik bilgileri ve araştırma projelerini, kendi ülkemizde üretmemiz ekonomik bağımsızlığımız için şarttır. Fakat bugüne kadar ülkemizde üniversite sanayi işbirliği tam olarak sağlanamamıştır. Bu hususta her iki tarafın da büyük kusurları olmuştur. Üniversitelerimiz içe dönük çalışmalar yaparak sanayi ile işbirliği kurmaya çaba göstermemiş ve daima isteğin karşı taraftan gelmesini beklemiştir. Böylece, yapılan araştırma çalışmaları sanayinin hizmetine sunulamamıştır (3).

Öte yandan sanayicilerimiz, bilim adamlarımızın katkılarına ihtiyaç duymaz bir tutum ve davranış içine girmişler. Oysa araştırma sayesinde yararlarının büyük ölçüde artacağını düşünememişlerdir. Şüphesiz araştırma sabır ve masraf isteyen bir işidir.

Eğer üniversite sanayi işbirliğinin gelişmesine önem verecek olur isek, bundan her iki tarafın da büyük yararları olacaktır.

Sanayicilerimiz; üniversitelerimizin beyin gücünden, bilimsel katkılarından ve araştırma geliştirme çalışmalarından yararlanırken, üniversitelerimizde sanayinin sağlayacağı maddi imkânlar sayesinde laboratuvarlarını modern araç gereçlerle donatarak beyin gücü kaynaklarını harekete geçirmek suretiyle ülke ekonomisine katkıda bulacaklardır (4).

V — SONUÇ

Ülke sanayinin ileri düzeyde kurulması, sanayinin ihtiyacı olan teknolojinin üretilmesi ya da transfer edilmesi için üniversitelerimiz ile büyük sanayi kuruluşlarımızın birlikte ve uyum içinde çalışmaları gerekmektedir. Ayrıca bu kuruluşların küçük ve orta ölçekli kuruluşlar ile de yakından ilgilenmeleri tarihi bir görev olacaktır.

Birliğin sağlanması için başta üniversitelerimizin olmak üzere TÜBİTAK, Sanayi Bakanlığı, KOSGEB, Sanayi Odaları gibi kuruluşlarımız koordineli çalışmaya girmelidir (5).

KAYNAKÇA

- (1) OĞUZ, C., **Teknoloji I. Milli Kongresi**, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 8-10 Mayıs 1984, Ankara.
- (2) DOĞAN, H., **Teknoloji Eğitimi**, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi 1983, Ankara.
- (3) ERDEN, A., **Teknoloji I. Milli Kongresi**, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 8-10 Mayıs 1983, Ankara.
- (4) ERTÜRK, İ., **Seminer Raporu**, G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi Mart 1983, Ankara.
- (5) SARITAŞ, S., **Teknoloji I. Milli Kongresi**, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 8-10 Mayıs 1984, Ankara.